

9. *Кремінь В.Г.* Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. / В.Г. Кремінь. – К.: Грамота, 2005. – 448 с. Kremin V. H. Osvita i nauka v Ukraini – innovatsiyni aspekty. Strategiya. Realizatsiya. Rezultaty. / V. H. Kremin. – K. : Gramota, 2005. 448 s.

10. *Садрицька С.В.* Якість освіти очима майбутніх фахівців / С.В. Садрицька // Науковий журнал. – 2008. – № 2. – С. 98 – 100. Sadrytska S. V. yakist osvity ochyma maibutnih fahivtsiv / S. V. Sadrytska // Naukovyy zhurnal. – 2008. – № 2. – S. 98 – 100.

11. *Сушинський О.І.* Компетенція органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо зміни статусу вищих навчальних закладів // Життя і право. – 2004. – № 8. – С. 34–42. Sushynskyy O. I. Kompetentsiya organiv vykonavchoyi vlady ta organiv mistseвого samovryaduvannya schogo zminy statusu vyschyh navchalnyh zakladiv // Zhyttya i pravo. – 2004. – № 8. – S. 34–42.

BORSUK. N. LEGISLATION NOVELTIES ON HIGHER EDUCATION ACCESS IN UKRAINE

УДК 378.4:001.891:37.014.12:34

О. Ю. Шереметьєва,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
заст. декана юридичного факультету
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ (У КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»)

Досліджено, враховуючи приклад провідних іноземних університетів, правовий статус та особливості дослідницького університету в сучасних умовах, зокрема у контексті нового Закону України «Про вищу освіту», внесені пропозиції щодо удосконалення цього нормативно-правового акта.

Ключові слова: глобалізація сфери вищої освіти, правовий статус, дослідницький університет, права та обов'язки дослідницького університету, принципи діяльності дослідницького університету, Закон України «Про вищу освіту».

¹ Sheremeteva Olga, Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor of the International and Europe Law Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University, State Higher Educational Institution.

Investigated, given the example of leading foreign universities, the legal status and features of research university in present conditions, particularly in the context of the new Law of Ukraine «On Higher Education», made the offers to improvement of this legal act.

Keywords: globalization of higher education, legal status, research university, the rights and obligations of the research university, principles of the research university, the Law of Ukraine «On Higher Education».

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, які відбуваються в різних сферах діяльності світової спільноти, безпосередньо зачіпають і освітянську галузь. Розвинуті країни світу (так звані постіндустріальні країни) приділяють особливу увагу розвитку національних систем освіти, оскільки тільки високоосвічене населення здатне забезпечити конкурентоспроможність національних економік не лише у поточному, але і у прийдешніх століттях. При цьому слід зазначити, що ці країни концентрують основну правову, економічну та фінансову підтримку на обмеженій кількості провідних університетів, здатних до конкуренції на світовому рівні, а дослідницькі університети стають осередками фундаментальних теоретико-прикладних міждисциплінарних досліджень. Водночас, як відомо, показник рівня грамотності (освіти) населення є одним з базових при оцінці рівня розвитку країни за методикою ООН.

Загалом, важливість дослідницьких університетів для тієї чи іншої держави зумовлені такими чинниками:

- дослідницькі університети, відкриваючи та створюючи нові знання, надають освіту майбутнім лідерам;
- дослідницькі університети використовують нові знання для розв'язання важливих проблем суспільства;
- дослідницькі університети здійснюють суттєвий внесок у поліпшення якості життя населення;
- дослідницькі університети створюють нові ідеї та продукти, які можуть змінити світ [1, с.7].

Аналіз останніх наукових досліджень. Вивченню сучасного стану та перспектив розвитку дослідницьких університетів присвятили свої наукові праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені як Альтбах Р., Антонюк Л.Л., Аткінсон Р., Василькова Н.В., Ільницький Д.О., Лук'яненко Д.Г., Павленко А.Ф., Поручник А.М., Салмі Джаміль, Тріпсес Джені, Фрумін І.Д., Халаїм Я.О., Халаїм-

Білоусова Н.О. та ін. Однак, аналіз правового статусу дослідницького університету за новим Законом України «Про вищу освіту», який представляє науковий та практичний інтерес, на даний час у повному обсязі не провадився.

Мета статті – проаналізувати правовий статус дослідницького університету у сучасних умовах, у тому числі відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту», та внести пропозиції щодо удосконалення цього законодавчого акта.

Враховуючи вищезазначене, зауважимо, що вперше у новому законі були закріплені на законодавчому рівні положення щодо дослідницького університету. Так, ст. 30 Закону України «Про вищу освіту» (далі – Закону) [2] присвячена формуванню дослідницьких університетів світового рівня в Україні, оскільки лише країни, які виділили у своїй державній політиці прерогативу динамічного розвитку вищої освіти стають глобальними лідерами світової економіки. Дослідженню впливу урядових інституцій США на стан і сучасну роль американських дослідницьких університетів в глобальній системі вищої освіти присвятив свою працю Чарльз Вест – колишній президент Массачусетського технологічного інституту [3], який за щорічним «Глобальним рейтингом університетів» на 2013-2014 рік отримав почесний 1 ранг [1, с. 10]. Якщо проаналізувати ТОП-20 найкращих університетів світу у 2013 р. за «Академічним рейтингом університетів світу» та «Глобальним рейтингом університетів», то абсолютним лідером по кількості та якості є Сполучені Штати Америки [1, с. 10]. Зазначимо, що ще у XIX та на початку XX століть серед прототипів класичних дослідницьких університетів світу переважали університети Німеччини, а на початку XXI століття до 20 найкращих університетів світу не потрапив жоден університет цієї держави [1, с. 10]. З нашої точки зору, це обумовлено політикою, яку провадять США в освітній сфері, зокрема щодо втілення досвіду німецьких дослідницьких університетів, значного обсягу бюджетних фінансових коштів, які витрачаються на наукові дослідження окремих університетів на конкурсній основі, залучення кращих викладачів і студентів не тільки з Америки, але і з усього світу, мобільності студентів та викладачів, а також іншими чинниками. Аналогічною є і політика Великобританії у цій сфері, дослідницькі університети якої входять у десятку кращих в світі [1, с. 10]. Так, ключовими на-

прямами дослідницької стратегії Оксфордського університету визначено:

- збереження та залучення дослідників найвищого рівня і з найбільшим потенціалом;

- забезпечення сприятливих умов для досліджень, за яких учені відповідно до кар'єрного росту можуть підвищувати свій матеріальний добробут і фаховий рівень;

- залучення найкращих студентів для досліджень як на національному, так і міжнародному рівнях;

- надання різних послуг, необхідних для забезпечення пріоритетних досліджень і трансферу знань;

- заохочення співробітництва на усіх рівнях не тільки з науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами, а і з суб'єктами господарювання, які здійснюватимуть фінансування університету (наприклад спонсори), а також науково-прикладних досліджень та інших напрямів його діяльності;

- забезпечення комерціалізації результатів науково-дослідницької діяльності університету [4].

У зв'язку з цим заслуговує на увагу і той факт, що в Україні досить незначний показник фінансування вищої школи за рахунок юридичних осіб, які неохоче вкладають кошти в освіту своїх фахівців, та не на достатньому рівні співробітничать з вищими навчальними закладами з питань комерціалізації науково-дослідних продуктів останніх. Так, в Україні частка приватних видатків на вищу освіту (корпорацій і домогосподарств) удвічі менша за державні видатки на вищу освіту, а у Великобританії та США навпаки майже вдвічі більша [1, с. 252].

У цілому зазначимо, що за нових умов, зокрема глобалізації сфери вищої освіти, сформувалися такі загальні тенденції розвитку дослідницьких університетів:

- глобальний масштаб діяльності та вагомий вплив на суспільний розвиток;

- системна інтеграція дослідницької та освітньої діяльності;

- поглиблення регіонального та міжнародного співробітництва;

- селективність у доборі студентів і професорсько-викладацького складу;

- високі рівні наукової продуктивності викладачів;

- виконання міждисциплінарних та трансдисциплінарних наукових досліджень і підготовка докторів філософії;

- превалювання компетентнісного підходу в навчальному процесі та освоєння студентами компетенцій дослідницької та інноваційної діяльності;
- диверсифікація джерел фінансування;
- спільне координування дій із представниками бізнесу в підготовці фахівців;
- формування сучасної інфраструктури наукової та інноваційної діяльності;
- забезпечення найвищої якості науково-освітньої діяльності;
- зростання обсягів консалтингових послуг, які надаються викладачами [1, с. 20].

Враховуючи вищевикладене, законодавець, розуміючи крайню необхідність розвитку в Україні дослідницьких університетів світового рівня, формує відповідне правове підґрунтя. Так, згідно ч.1 ст.30 Закону національному вищому навчальному закладу, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, може надаватися статус дослідницького університету [2]. Однак, зауважимо, що недоліком змісту цієї норми є певна розмитість визначень та використання оціночних категорій, наприклад, «проривний розвиток», «визнані наукові здобутки», що дозволяє різночитання та створює умови для зловживань чиновниками.

У ч.4 ст.30 Закону визначені критерії, за якими надається статус дослідницького університету, які базуються на відповідних засадах. Отже виходячи зі змісту засад на яких базуються критерії, слід звернути увагу на деякі недосконалі позиції, з точки зору юридичної техніки. Зокрема, у п.1 та п.3 ч.4 ст.30 Закону також має місце розмитість визначень та використання оціночних категорій: «розгалужена інфраструктура», «визнані наукові школи», «високоякісної фахової підготовки докторів наук», що не сприяє конкретності регулювання та дозволяє різночитання. Як впливає зі змісту п.2 та п.3 ч.4 ст.30 Закону, Кабінет Міністрів України має встановити критерії за якими надається статус дослідницького університету у відповідному Положенні про дослідницький університет, де можна конкретизувати зазначені вище неточності, але для запобігання різночитанням правових норм є необхідним уточнити ці положення та категорії у законодавчому, а не підзаконному нормативно-правовому акті. Крім цього, згідно змісту засад на яких базуються критерії, за якими надається ста-

тус дослідницького університету, існують певні перешкоди для набуття статусу дослідницького вищими навчальними закладами гуманітарної та деяких інших сфер. Зазначимо, що на сьогоднішній день є чинним «Положення про дослідницький університет», затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 р. № 163 (далі – Положення) [6] деякі норми якого суперечать нормам нового Закону. Крім цього, у п.5 ч.4 ст.30 Закону не зазначено яке саме місце має посідати в національному, галузевих та/або міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів дослідницький університет, що створює умови для особистого підходу чиновника щодо вирішення цього питання.

Звернемо увагу, що відповідно до сучасної класифікації Фонду Карнегі існує один критерій для виокремлення дослідницьких університетів серед усіх вищих навчальних закладів, а саме кількість надання ступеня доктора (PhD) не менше двадцяти на рік [5]. З нашої точки зору, цей критерій безумовно хоча і є одним з найважливіших, але його необхідно розглядати з обережністю, щоб кількість не була на шкоду якості.

У ч.5 ст.30 Закону містяться норми, які закріплюють права дослідницького університету, що є значним поштовхом у напрямі надання дослідницьким університетам автономії (академічної, організаційної, кадрової, фінансової) відповідно до її визначення у п.1 ч.1 ст.1 Закону. Так, згідно ч.5 ст.30 Закону дослідницький університет має право:

- 1) використовувати у своєму найменуванні слово «дослідницький»;

- 2) отримувати базове фінансування за окремою бюджетною програмою Державного бюджету України на провадження наукової діяльності в обсязі не менш як 25 відсотків коштів, що передбачаються на його утримання, для проведення наукових досліджень, підтримки та розвитку їх матеріально-технічної бази;

- 3) на конкурсних засадах формувати тематику фундаментальних та прикладних наукових досліджень, науково-технічних розробок і самостійно затверджувати річний тематичний план;

- 4) формувати на своїй базі інноваційні структури різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) на засадах поєднання інтересів високотехнологічних компаній, науки, освіти, бізнесу та держави з метою виконання і впровадження інноваційних проєктів;

- 5) приймати остаточне рішення щодо присвоєння вчених звань;

б) самостійно утворювати разові спеціалізовані вчені ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за участю не менше п'яти осіб з відповідним ступенем, двоє з яких працюють в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі);

7) встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника;

8) самостійно визначати статті та обсяги витрат власних надходжень;

9) у межах визначених в установленому порядку коштів загального фонду на оплату праці та в межах наявних у вищому навчальному закладі власних надходжень самостійно формувати і затверджувати штатний розпис науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, у тому числі визначати штатні нормативи, найменування та чисельність посад працівників відповідно до структури вищого навчального закладу;

10) здійснювати інші права, передбачені законодавством [2].

Розуміючи важливість положень ч.5 ст.30 Закону для зрештлення та функціонування системи дослідницьких університетів в Україні, хотілося б звернути увагу на деякі вади її норм. Зокрема, визначено право дослідницького університету на отримання базового фінансування на провадження наукової діяльності в обсязі не менш як 25 відсотків коштів, що передбачаються на його утримання. З нашої точки зору, цей показник є замалим і повинен становити не менше 50 відсотків, оскільки кошти спрямовуються як на проведення наукових досліджень, що вимагатиме залучення відповідних фахівців та належну оплату їхньої праці, так і на підтримку та розвиток матеріально-технічної бази наукових досліджень, яка потребує постійного осучаснення відповідно до найкращих світових досягнень. Як відомо, 100 найкращих університетів США отримують 95% коштів федерального бюджету на науку і освіту [1, с.22], а достатність фінансування сприяє тому, що США є беззаперечним світовим лідером по кількості найкращих і найконкурентоспроможніших університетів в світі. Більш того, річний бюджет, наприклад, Стенфордського університету у 2013/2014 фінансовому році становить 4,8 млрд. дол. США [7]. Для порівняння, фінансування державою витрат на дослідження такого провідного дослідницького університету України, як Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, у 2011 р. становило 10 209 тис. дол. США [1, с.255]. Також,

наприклад, обсяг федеральних витрат на дослідження 10 найбільших дослідницьких університетів США у 2008 р. склав 4 863 597 тис. дол. США, а загальний обсяг витрат становив 7 042 772 тис. дол. США. В той час як увесь бюджет МОН України на вищу освіту на 2011 р. становив 2 153 758 тис. дол. США [1, с. 254], що вдвічі менше за фінансування тільки 10 дослідницьких університетів США.

У п.5 ч.5 ст.30 Закону не зазначено право дослідницького університету приймати остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів, а це, з нашої точки зору, є помилкою, оскільки згідно п.12 ч.2 ст.32 Закону вищий навчальний заклад має таке право, а дослідницький університет відноситься до їх числа (ч.1 ст.30 Закону). Тому, на нашу думку, п.5 ч.5 ст.30 Закону слід викласти в такій редакції: «приймати остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань».

Також слід зазначити, що відсутні положення про права спеціалізованої вченої ради дослідницького університету щодо присудження наукового ступеня доктора наук. У п.6 ч.5 ст.30 Закону не уточнено науковий ступінь осіб, які можуть входити до складу разової спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

На нашу думку, до переліку прав, які має дослідницький університет слід додати право власності на об'єкти права інтелектуальної власності, які створені за власні кошти або кошти державного чи місцевих бюджетів, грантів, як в межах дослідницького університету за рахунок праці його наукових чи науково-педагогічних кадрів, або співпраці з особами, які навчаються у цьому університеті, так і за рахунок співпраці з іншими особами, у тому числі іноземними.

Ми також вважаємо, що ст.30 Закону слід було б доповнити такими частинами: «Обов'язки дослідницького університету» та «Принципи діяльності дослідницького університету». До частини «Обов'язки дослідницького університету» можна включити, наприклад, такі положення:

Дослідницькі університети зобов'язані:

- 1) забезпечити поєднання освіти з наукою та/або виробництвом (бізнесом);
- 2) здійснювати власні фундаментальні дослідження та/або прикладні розробки;

3) забезпечити наявність спеціалізації з підготовки фахівців різного профілю та наявність програм навчальних дисциплін з інноваційною складовою;

4) мати цілісну, спрямовану на результат, систему підготовки наукових та/або науково-педагогічних кадрів;

5) залучати на конкурсній основі високопрофесійних викладачів та визнаних у світі фахівців;

6) забезпечити можливості для наукової діяльності найкращих студентів та впровадження її результатів;

7) забезпечити можливості для наукової співпраці та мобільності студентів і викладачів з метою інтенсифікації міжнародних наукових досліджень;

8) створити якісну систему фінансування навчальної та дослідницької діяльності.

До частини «Принципи діяльності дослідницького університету» можна включити, наприклад, такі положення:

Основними принципами діяльності дослідницького університету є:

- 1) повна автономія та самоврядування;
- 2) поєднання навчання, науки і практики (бізнесу);
- 3) якість освіти і проведених досліджень;
- 4) свобода наукової думки та викладання;
- 5) публічність інформації;
- 6) інтегрованість у світовий освітній простір.

Крім цього, на нашу думку, для дослідницьких університетів порівняно з іншими вищими навчальними закладами у Законі слід було б прописати норму про зменшення навчального навантаження на одного викладача з 600 год. до 350-400 год. на рік, що сприятиме проведенню викладачами якіснішої науково-дослідної та навчальної діяльності і сприятиме наближенню цього показника до середньоєвропейського рівня, який, як відомо, наразі складає 250-380 год., а аудиторне навантаження 130-250 год. При цьому, навантаження викладачів може розподілятися на навчальне навантаження, що передбачає час на підготовку до лекційних і семінарських занять, наукові дослідження та адміністративну роботу. Залежно від схильності викладача воно може коливатися у той чи інший бік, тобто переважати навчальне навантаження або наукова діяльність [8]. Також з цією ж метою слід передбачити у законодавчому акті норму про зменшення показника кількості студентів на одного викладача, хоча в Законі і закріплено право

дослідницького університету встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника. Так, за співвідношенням студентів і викладачів провідні дослідницькі університети світу намагаються дотримуватись пропорції 6 : 1, тоді як у звичайних університетах це співвідношення становить 12 : 1 [1, с.9]. Проте зауважимо, що загалом у західних країнах відсутні нормативи чисельності студентів на одну штатну посаду викладача. В Україні Постановою Кабінету Міністрів України № 1134 від 17 серпня 2002 р. встановлено нормативи чисельності студентів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у ВНЗ III-IV рівня акредитації державної форми власності залежно від напрямку підготовки (спеціальності), і які для напрямів підготовки з більшості суспільних наук становлять понад 12-13 [9].

Висновки. Підводячи підсумок, зазначимо, що хоча за середнім рівнем поширення вищої освіти серед населення, Україна займає одне з провідних місць в світі, поступаючись лише Росії, Канаді, Ізраїлю та США [1, с.245], то за якістю освіти, здобутої випускниками різних вищих навчальних закладів, існують значні коливання. Так, на практиці роботодавці часто-густо не хочуть брати до свого штату на роботу випускників деяких вищих навчальних закладів або їх факультетів (інститутів) і, навпаки, за наявності охоче пропонують вакансії випускникам інших вишів. На нашу думку, держава має чітко визначитися з напрямками і умовами розширеної фінансової підтримки провідних вищих навчальних закладів у різних галузях, чому і покликане сприяти включення відповідної статті до тексту Закону. Однак, необхідно усунути наявні недоліки, враховуючи розвиток теорії та правозастосовної практики, з метою формування не тільки цілісної, але і високоякісної системи вищої освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні: монографія / [А.Ф. Павленко, Л.Л. Антонюк, Н.В. Василькова, Д.О. Ільницький та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А.Ф. Павленка та д.е.н., проф. Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2014. – 550 с. Doslidnytski universytety: svitovyy dosvid ta perspektyvy rozvytku v Ukraini: monografiya / [A.F. Pavlenko, L.L. Antonyuk, N.V. Vasylykova, D.O. Ilnytskyi ta in.]; za zag. red. d.e.n., prof. L.L. Antonyuk. – K.: KNEU, 2014. – 550 s.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/11-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>. Zakon Ukrainy «Pro vyschu osvitu» vid 01.07.2014 № 1556-VII // [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/11-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.

3. Vest C. The American Research University from World War II to World Wide Web: Governments, the Private Sector, and the Emerging Meta-University. – Berkeley, 2007: University of California Press.

4. University of Oxford: Research vision and strategy // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ox.ac.uk/research/research_vision_and_strategy/. University of Oxford: Research vision and strategy // [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ox.ac.uk/research/research_vision_and_strategy/.

5. The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching. Classification Description // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://classifications.carnegiefoundation.org/descriptions/basic.php>. The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching. Classification Description // [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://classifications.carnegiefoundation.org/descriptions/basic.php>.

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дослідницький університет» від 17.02.2010 р. № 163 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 13. – Ст. 612. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy « Pro zatverdzhennya Polozhennya pro doslidnytskyi universytet» vid 17.02.2010 r. № 163 // Ofitsiynny visnyk Ukrainy. – 2010. – № 13. – St. 612.

7. Stanford University: Administration & Finances. Finances // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://facts.stanford.edu/administration/finances>. Stanford University: Administration & Finances. Finances // [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://facts.stanford.edu/administration/finances>.

8. Keim C. Збільшення показника кількості студентів до одного викладача до 18 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: kvit.ukma.kiev.ua. Kvit S. Zbilshennya pokaznyka kilkosti studentiv do odnogo vykladacha do 18 // [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: kvit.ukma.kiev.ua.

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів (ад'юнктів), докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів, клінічних ординаторів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності» від 17.08. 2002 р. № 1134 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 34. – Ст. 1574. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennya normatyviv chyselnosti studentiv (kursantiv),

aspirantiv (adyunktiv), doktorantiv, здобувачив наукового ступеня кандыдата наук, sluhachiv, interniv, klinichnykh ordynatoriv na odnu shtatnu posadu naukovo-pedagogichnogo pratsivnyka u vyzshykh navchalnykh zakladakh III i IV rivnya akredytatsii ta vyzshykh navchalnykh zakladakh pisl'yadyplomnoi osvity derzhavnoi formy vlasnosti» vid 17.08.2002 r. № 1134 // Ofitsiynyy visnyk Ukrainy. – 2002. – № 34. – St. 1574.

SHEREMETEVA O. THE LEGAL STATUS AND FEATURES OF THE RESEARCH UNIVERSITY IN PRESENT CONDITIONS (IN THE CONTEXT OF THE LAW OF UKRAINE «ON HIGHER EDUCATION»)

УДК 340.134:37.014.543

Н. А. Фукс,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ
НОВОГО ЗАКОМУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»**

Проаналізовано норми нового Закону України «Про вищу освіту» стосовно регулювання фінансування діяльності вищих навчальних закладів. Виявлено переваги та недоліки чинного Закону України «Про вищу освіту» в частині фінансового забезпечення освітньої діяльності. Обґрунтовано рекомендації щодо подальшого удосконалення вітчизняного законодавства з питань фінансування системи вищої освіти.

Ключові слова: вищі навчальні заклади, Закон України «Про вищу освіту», фінансування освіти, видатки бюджету на вищу освіту, ендавмент.

In the article the new rules of the Law of Ukraine «On Higher Education» regulations concerning the funding of higher education

¹ Fuks Nataliya, Candidate of Economics, Associate Professor of the Legal Regulation of Economics Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University, State Higher Educational Institution.